

DIVERSITY

EQF AMBASÁDOR ROZMANITOSTI V PROSTREDÍ VSRD PROFIL EQF

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DIVERSITY+ Governance, Benchmarking and Training tools for Diversity positive ECEC provision
2020-1-IT02-KA201-078997 | With the support of the Erasmus+ program of the European Union

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

DISCLAIMER

The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

OBSAH

1 - Úvod: význam podpory rovnosti a rozmanitosti ako súčasti kontinuálneho profesijného rozvoja pracovníkov VSRD a prínos projektu "Diversity+" v tomto ohľade	4
2 - Opis výstupu a metodika: potreba a prínos zavedenia kvalifikačného rámca pre výkon funkcie ambasádora rozmanitosti v rámci personálu za riadení VSRD	6
3 - Mapovanie silných stránok a úskalí v oblasti podpory rovnosti a rozmanitosti ako súčasti kontinuálneho profesijného rozvoja kľúčových odborníkov v oblasti VSRD	9
3.1 - Európska perspektíva	9
3.2 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Bulharsku	11
3.3 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Českej Republike	12
3.4 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Taliansku	13
3.5 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti na Slovensku	14
3.6 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Holandsku	15
3.7 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Spojenom kráľovstve	17
4 - EQF ambasádora rozmanitosti vo VSRD	18

-
- Príloha 1: Osobná špecifikácia Ambasádora rozmanitosti vo VSRD
 - Príloha 2: Plán/diagram pracovného postupu pre organizácie VSRD, ktorý sa môže použiť pri zavádzaní pozície ambasádora rozmanitosti
 - Príloha 3: Inšpiratívne postupy a nástroje na podporu posilnenia inklúzie rozmanitosti vo VSRD

1. ÚVOD: VÝZNAM PODPORY ROVNOSTI A ROZMANITOSTI AKO SÚČASTI KONTINUÁLNEHO PROFESIJNÉHO ROZVOJA PRACOVNÍKOV VSRD A PRÍNOS PROJEKTU "DIVERSITY+" V TOMTO OHLADE

Rané detstvo je ideálnym obdobím na to, aby sme začali zdôrazňovať význam hodnôt a správania, ktoré podporujú rozmanitosť, rovnosť a inklúziu. Aký je však profil človeka, ktorý dokáže vnieť tento prístup do prostredia zariadení VSRD, prekonať pritom rôzne národné špecifiká (kvalifikácia, skúsenosti...) a konkrétne realizovať európsky vzdelávací priestor? Líši sa v niečom od bežného učiteľa v predprimárnom vzdelávaní?

Hoci na internete sa dá nájsť viacero definícií pozície manažéra rozmanitosti a lídra pre inklúziu, implementácia tejto úlohy v prostredí VSRD je novým a aktuálnym trendom, ktorý nachádza podporu aj v súčasných európskych politických trajektoriách, načrtnutých na európskej úrovni v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, napr. prostredníctvom oznámenia č. 66 zo 17. februára 2011, v ktorom sa predškolské vzdelávanie a starostlivosť jednoznačne pokladá za nevyhnutný základ pre úspešné celoživotné vzdelávanie, sociálnu integráciu a osobnostný rozvoj; v nedávnom odporúčaní Komisie z 20. februára 2013 s názvom Investovanie do detí s cieľom prelomiť začarovaný kruh sociálneho znevýhodnenia (2013/112/EÚ); stratégia Európa 2020 sa uvádza, že služby pre deti vo veku od 0 do 3 rokov zohrávajú zásadnú úlohu pri zvyšovaní úrovne vzdelanosti a sociálneho začlenenia; Odporúčanie Rady o kľúčových kompetenciách pre celoživotné vzdelávanie, ktoré prijala Rada EÚ v máji 2018...

Do tohto kontextu zapadá aj Rámec kvality vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve, ktorý Európska komisia predstavila v roku 2019 a ktorý stanovuje kľúčové zásady a predstavuje európsky prístup k vysokokvalitným systémom VSRD na základe osvedčených postupov v členských štátoch EÚ a najnovšieho výskumu. Obsahuje desať stanovísk o kvalite, ktoré sú štruktúrované na základe piatich širších oblastí kvality: prístup, personál, učebné osnovy, monitorovanie a hodnotenie, ako aj riadenie a financovanie. Tieto oblasti predstavujú východiskový bod Charty Diversity+, ktorú vypracovalo projektové konzorcium s cieľom vymedziť minimálne požiadavky, ktoré musia spĺňať služby a inštitúcie predškolského vzdelávania a starostlivosti, aby sa dokázali prispôsobiť rôznym typom rozmanitosti a zaradiť sa do kategórie inkluzívnych a rozmanitost' pod-

porujúcich služieb. Vytvorili sme tiež interaktívny digitálny hodnotiaci nástroj, ktorý má pomôcť pracovníkom v oblasti predprimárneho vzdelávania, ktorí sa zväčša nešpecializujú na oblasť inklúzie, posúdiť kvalitu poskytovaných služieb a názorne ukázať, aké konkrétne kroky sú potrebné na ich zlepšenie.

Súčasný trendy orientované na rozvoj a udržiavanie systémov starostlivosti o deti v ranom veku a vzdelávanie vnímajú zamestnancov ako jeden zo základných pilierov tohto procesu. Profesionalizácia personálu v oblasti VSRD totiž priamo súvisí s vyššou kvalitou služieb a lepšími výsledkami detí, ako aj s ich celkovou pohodou, rozvojom ich identity a sebaúcty. Pracovné podmienky zamestnancov a ich odborný rozvoj sa považujú za základné zložky kvality VSRD a pozostávajú z odbornej prípravy pred nástupom do zamestnania na úrovni stredných odborných škôl, bakalárskeho alebo magisterského stupňa vzdelania a z priebežných procesov profesionalizácie, ako je napríklad odborná príprava v zamestnaní alebo rôzne iniciatívy celoživotného vzdelávania.

2. OPIS VÝSTUPU A METODIKA: POTREBY A PRÍNOSY ZAVEDENIA KVALIFIKAČNÉHO RÁMCA PRE VÝKON FUNKCIE AMBASÁDORA ROZMANITOSTI V RÁMCI PERSONÁLU ZARIADENÍ VSRD

Výstupom z tejto časti projektu je európsky kvalifikačný rámec (EQF) a ďalšie podporné zdroje na pomoc organizáciám VSRD pri tvorbe a profesionalizácii pozície "ambasádora rozmanitosti" s cieľom zvýšiť celkovú kvalitu európskych zariadení VSRD s osobitným zreteľom na rozmer začleňovania rozmanitosti.

Úspešnosť a dobrý vplyv pri poskytovaní VSRD sa najlepšie darí rozvíjať v inštitúciách, ktoré majú určeného špecializovaného zamestnanca, ktorý presadzuje určité politiky a trendy. V spojitosti s inklúziou však býva takáto pozícia v materských školách a predškolských zariadeniach zavedená len zriedka, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie širokého záberu, ktorý umožňuje reagovať na individuálne potreby detí z rôznych prostredí a detí so špeciálnymi vzdelávacími potrebami vrátane zdravotného postihnutia a zvládať rozmanité kolektívy.

Európsky kvalifikačný rámec (EQF) je spoločný európsky referenčný rámec, ktorého cieľom je, aby boli kvalifikácie čitateľnejšie a zrozumiteľnejšie naprieč jednotlivými krajinami a systémami. Základom EQF je osem referenčných úrovní definovaných z hľadiska výsledkov vzdelávania, t. j. vedomostí, zručností a autonómnosti - zodpovednosti. Výsledky vzdelávania vyjadrujú, čo jednotlivci vedia, čomu rozumejú a čo dokážu v závere vzdelávacieho procesu.

Ambíciou projektu Diversity+ je vytvoriť a poskytnúť spoločný referenčný rámec pre rôzne systémy kvalifikácií, ktorý by zahŕňal odborné vzdelávanie a prípravu a dokázal zohľadniť aj kvalifikácie získané v rámci neformálneho a informálneho vzdelávania s cieľom rozšíriť pozícia ambasádora rozmanitosti v prostredí VSRD.

Je dôležité zdôrazniť, že v oblasti VSRD pracujú rozmanití ľudia. Sú to ľudia, ktorí v rámci rôznych zariadení poskytujú vzdelávanie a starostlivosť deťom vo veku od narodenia až do ich nástupu do povinnej školskej dochádzky, no aj vedúci a riadiaci pracovníci (ktorí nemusia vždy pracovať priamo s deťmi). Pracujú v nej kľúčoví odborníci aj asistenti (táto pozícia nie je zavedená vo všetkých krajinách), pričom všetci majú jasne definované úlohy a zodpovednosť. V kontexte tohto výstupu sme sa vzhľadom

na požiadavky na kvalifikáciu odborníkov v oblasti VSRD v národných kontextoch jednotlivých partnerov v našej snahe o profesionalizáciu pozície ambasádora rozmanitosti zamerali na tzv. "kľúčových odborníkov".

Kľúčový odborník je definovaný ako jednotlivec (s pedagogickým vzdelaním), ktorý vedie prácu so skupinou detí v triede alebo v herni a pracuje priamo s deťmi a ich rodinami. Kľúčoví odborníci z praxe sa môžu nazývať pedagógovia, vychovávatelia, pedagogickí pracovníci, učitelia v predprimárnom vzdelávaní či v MŠ a ZRS. V menších zariadeniach môžu byť kľúčoví odborníci zároveň vo vedúcej pozícii, pričom naďalej pracujú aj s deťmi. Kľúčoví odborníci musia zvyčajne spĺňať vyššie kvalifikačné požiadavky ako asistenti.

Profil, ktorý v tomto dokumente opisujeme, vychádza z dôkladného prieskumu, ktorý každý z partnerov konzorcia uskutočnil s lídrami pre rovnosť a rozmanitosť, odborníkmi na oblasť VSRD, metodikmi a riaditeľmi zariadení ranej starostlivosti vo svojej krajine (Bulharsko, Česká republika, Taliansko, Slovensko, Holandsko, Spojené kráľovstvo) a na celoeurópskej úrovni s cieľom zistiť, aké zručnosti, odborná príprava a skúsenosti sú potrebné na výkon tejto funkcie. Súčasne sa uskutočnil prieskum na úrovni EÚ s cieľom poukázať na trendy, postupy, potreby a výzvy v oblasti profesionalizácie pracovníkov predškolského vzdelávania a starostlivosti. Zozbierané zistenia sú tu prezentované vo formálnom profile zručností zodpovedajúcom 5. úrovni európskeho kvalifikačného rámca. Tento profil sme vytvorili počas stretnutia partnerov projektu (coworking session), ktoré sa konalo (12. - 13. mája 2022) v Leidene v Holandsku.

Veľkú inšpiráciu nachádzame v práci Medzinárodnej asociácie Step by Step - partnera projektu Diversity+, ktorá sa zaoberá definovaním kompetencií potrebných pri podpore rozmanitosti a sociálnej inklúzie a pri práci odborníkov v oblasti VSRD. Konkrétne sme sa inšpirovali dokumentom s názvom "Diverzita a sociálna inklúzia. Skúmanie kompetencií odborníkov v oblasti VSRD", ktorý vypracovala spoločná pracovná skupina DECET/ISSA pre profesionalizáciu. Tento dokument objasňuje, že "kompetentnosť" sa príliš často redukuje na jednotlivé "kompetencie" - teda sériu samostatných zručností a čiastkových vedomostí, ktoré majú mať jednotlivci "zvládnuť", aby mohli vykonávať určitú funkciu.

Príspevky z jednotlivých partnerských krajín boli pri definovaní výsledkov vzdelávania ambasádora rozmanitosti ďalej doplnené o výsledky projektu "Vzdelávanie učiteľov pre inklúziu - TE4I". Tento trojročný projekt, reali-

zovaný Európskou agentúrou pre rozvoj špeciálneho vzdelávania skúmal, ako sú učitelia (bez ohľadu na predmet, ktorý učia, ich špecializáciu, vek detí, ktoré vyučujú, či typ školy, v ktorej pracujú) pripravovaní byť "inkluzívni". Profil inkluzívneho učiteľa sa pokúša o realistické riešenie problému, na ktorom sa zhodlo 55 odborníkov z 25 krajín a ktorý sa stal východiskom pri navrhovaní špecializovaných ciest profesijného rozvoja na úrovni VSRD. V kontexte projektu Diversity+ slúžil ako referencia, keďže sa tiež vzťahuje na vzdelávací kontext VSRD.

Uvedené základné hodnoty sme vybrali s cieľom systematizovať základné zručnosti, vedomosti, chápanie, postoje a hodnoty, ktoré odborníci v oblasti VSRD potrebujú, ak si chcú zvýšiť kvalifikáciu smerom k väčšej inkluzívnosti:

- Oceňovanie rozmanitosti detí
- Podpora všetkých detí
- Spolupráca s ostatnými
- Nepretržitý osobný profesijný rozvoj

Tento EQF teda predstavuje syntézu všetkých vyššie uvedených krokov a slúži ako referenčný nástroj na porovnanie kvalifikačných úrovní rôznych národných systémov s cieľom podporovať celoživotné vzdelávanie a rovnosť príležitostí v znalostnej spoločnosti smerom k budovaniu európskeho vzdelávacieho priestoru a tým v konečnom dôsledku k odolnejším a inkluzívnejším európskym spoločnostiam. Cieľom tohto nástroja je tiež podporiť ďalšiu koordináciu európskeho trhu práce a zároveň rešpektovať bohatstvo a rozmanitosť národných vzdelávacích systémov.

Ako sa uvádza v odporúčaní Rady o predškolskom vzdelávaní a výchove, je dôležité prispieť k zvýšeniu úrovne profesionalizácie pracovnej sily v oblasti VSRD a v európskom rámci kvality sa odporúča "usilovať sa o to, aby pedagogický personál tvorili vysokokvalifikovaní odborníci, ktorí majú kompletnú odbornú kvalifikáciu so špecializáciou na predškolskú výchovu a vzdelávanie". Vyššie očakávania ohľadom vstupnej kvalifikácie sa môže na prvý pohľad javiť ako bariéra, avšak existujú dlhodobé výhody spojené s vyššou kvalitou poskytovaných služieb, vyššou odbornosťou a väčšími možnosťami kariérneho rastu, ktoré účinne motivujú zamestnancov, aby vstúpili do pracovného pomeru v oblasti VSRD a zotrvali v ňom.

3. MAPOVANIE SILNÝCH STRÁNOK A ÚSKALÍ V OBLASTI PODPORY ROVNOSTI A ROZMANITOSTI AKO SÚČASTI KONTINUÁLNEHO PROFESIJNÉHO ROZVOJA KLÚČOVÝCH ODBORNÍKOV V OBLASTI VSRD

Vyškolení a motivovaní odborníci pomáhajú zabezpečiť vysokú kvalitu vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve (VSRD) pre všetky deti a rodiny. Európska únia (EÚ) presadzuje túto víziu už niekoľko rokov, ale výsledky stále do veľkej miery závisia od výkonnosti jednotlivých členských štátov a ešte viac od aktérov, ktorí v každom vnútroštátnom kontexte denne podporujú zvyšovanie kvalifikácie klúčových odborníkov. Podpora EÚ totiž závisí od toho, či ministri školstva členských štátov 22. mája 2019 prijmú odporúčanie Rady o vysokokvalitných systémoch VSRD. V ňom sa členským štátom odporúča, aby "podporovali profesionalizáciu pracovníkov predškolského vzdelávania a starostlivosti vrátane vedúcich pracovníkov", a ponúka možnosť viac či menej intenzívneho výkladu a transpozície.

3.1 - Európska perspektíva

Profesionalizácia pracovníkov v oblasti VSRD sa vzťahuje na širokú škálu činností, ktorých cieľom je zlepšiť vedomosti a zručnosti a rozšíriť názorové perspektívy odborníkov, ktorí sa venujú starostlivosti o deti, predškolskému vzdelávaniu a vyučovaniu v materských školách až po tretie ročníky základných škôl, ako aj podporným vzdelávacím službám a súvisiacim činnostiam, ako je vzdelávanie a podpora rodičov či návštevy v domácnostiach.

Schopnosť vytvoriť v rámci VSRD také prostredie, ktoré by v čo najväčšej miere prijímalo všetky odlišnosti preniká do širšieho diskurzu o kvalite služieb v ranom detstve. Kvalita VSRD sa v posledných desaťročiach skutočne dostala na popredné miesta politickej agendy v EÚ i mimo nej.

Politika v oblasti VSRD zohráva kľúčovú úlohu vo vízii Európskej komisie vytvoriť do roku 2025 európsky vzdelávací priestor. Pozornosť, ktorá sa tejto téme v posledných rokoch venuje na politickej úrovni hovorí o tom, že sa nachádzame v optimálnej historickej fáze, keď môžeme pokračovať

v práci na tom, čo je ešte potrebné urobiť na podporu vytvorenia čo najpriaznivejšieho ekosystému profesionalizácie VSRD, ktorý je chápaný ako hnacia sila inkluzívnosti.

Takmer všetky európske krajiny upravujú minimálnu úroveň kvalifikácie, ktorá sa vyžaduje, aby sa človek mohol stať kľúčovým odborníkom. Treťina európskych vzdelávacích systémov vyžaduje, aby kľúčoví odborníci pracujúci so skupinou mladších detí (zvyčajne vo veku do troch rokov) mali bakalársky titul alebo vyššiu kvalifikáciu. Podiel vzdelávacích systémov, ktoré vyžadujú, aby hlavní odborníci mali bakalársky titul alebo vyššiu úroveň kvalifikácie v oblasti predškolskej výchovy a vzdelávania (alebo v pedagogike), je vyšší v prípade odborníkov pracujúcich so staršími deťmi a takúto požiadavku majú tri štvrtiny vzdelávacích systémov.

Členské štáty smerujú k modelu inkluzívneho vzdelávania, ale väčšina politik sa stále zameriava na systémy povinnej školskej dochádzky a/alebo na deti so špecifickými poruchami učenia. Na dosiahnutie komplexnejšieho pokroku sa zdá byť rozhodujúce, aby sa tento proces opieral o inštitucionálne, regulačné a organizačné faktory schopné posilniť a legitimizovať kolegiálnu a spoločnú prácu, teda prácu tzv. spoločenstiev z praxe. Reflexívne kompetencie vychádzajúce z rôznorodosti problémov, ktoré riešia zamestnanci VSRD, sa zdajú byť skutočne funkčné smerom k systémovému prístupu k profesionalizácii pracovníkov VSRD. Napriek tomu majú zamestnanci VSRD len zriedka rovnaké možnosti prípravy, ďalšieho vzdelávania a kontinuálneho profesijného rozvoja, aké majú k dispozícii učitelia v školách.

3.2 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Bulharsku

Silné stránky:	Príležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lepšie chápanie významu začlenenia rozmanitosti zo strany zamestnancov. ▪ Vôľa k zmene. ▪ Existencia legislatívneho rámca. ▪ Dobré vyškolení podporní špecialisti. ▪ Relatívne dobrá tradícia poskytovania predškolského vzdelávania a starostlivosti. ▪ Osvedčené postupy a modely 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spolupráca so zainteresovanými stranami. ▪ Projekty EÚ. ▪ Osvedčené postupy zo zahraničia. ▪ Rozšírenie ponuky odbornej prípravy.
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozmanitosť a inklúzia nie sú základným strategickým princípom. ▪ Nedostatok zamestnancov v oblasti VSRD. ▪ Nedostatok zdrojových učiteľov. ▪ Nedostatočne praktická príprava učiteľov. ▪ Chýbajúca supervízia. ▪ Nedostatok času na odbornú prípravu. ▪ Nedostatok primeraných finančných prostriedkov na materiály a vybavenie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nestálosť (nepredvídateľná situácia s koronavírusom). ▪ Hospodárska kríza. ▪ Odliv učiteľov a odborníkov. ▪ Predsudky a zaujatosť v spoločnosti, negatívne prejavy (protirómske atď.).

3.3 - SWOT analysis on the state of ECEC staff professionalisation for diversity inclusion in Českej republike

Silné stránky:	Príležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kvalitný národný rámcový program predškolského vzdelávania. ▪ Dostatočná ponuka kvalitných kurzov a materiálov o inklúzii. ▪ Dobre vyskolení odborníci na prácu s deťmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. ▪ Téma inklúzie je témou celospoločenskej diskusie. ▪ Silná podpora inklúzie na politickej úrovni (ministerstvá, miestna úroveň). ▪ Rastie finančná podpora inkluzívneho vzdelávania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Existuje sieť pedagógov, ktorí prinášajú dobrú prax a môžu ju šíriť ďalej. ▪ Existuje veľká časť učiteľov ochotných učiť sa inovatívne metódy vzdelávania, ktoré im pomáhajú pri práci s deťmi.
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Chýba všeobecne prijatá definícia profesijných štandardov pre učiteľov. ▪ Zariadenia predškolského vzdelávania nedostatočne spolupracujú s miestnymi aktérmi (mimovládne organizácie, sociálne služby, neformálni pedagógovia), ktorí podporujú integráciu prisťahovalcov/menšinových skupín do spoločnosti. ▪ Pedagógom chýbajú kompetencie a praktická príprava na začlenenie detí so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. ▪ Učitelia nemajú dostatočnú jazykovú prípravu v primeranom rozsahu na prácu s deťmi s odlišným materinským jazykom. ▪ Nedostatok usmernení/praktických materiálov na vyučovanie. ▪ Kvalita niektorých kurzov zameraných na inklúziu v oblasti rozmanitosti je nízka. ▪ Nedostatok možností odbornej prípravy pre školských asistentov. ▪ V triedach sú veľké skupiny detí, ktoré neumožňujú individuálny prístup k potrebám detí. ▪ Nedostatočná spolupráca/partnerstvo medzi učiteľmi a rodičmi. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Väčšina pedagogických zamestnancov má negatívny postoj k inkluzívnemu vzdelávaniu a jeho podoblastiam. ▪ Financovanie osvedčených a úspešných inovatívnych projektov/initiatív je krátkodobé a sporadické, čo bráni systematickej realizácii zmien. ▪ V spoločnosti existujú negatívne postoje k inklúzii.

3.4 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Taliansku

Silné stránky:	Príležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Profesionálny rozvoj pracovníkov VSRD má v Taliansku tradične silnú podporu na miestnej úrovni. ▪ Kritická reflexia spojená s pozorovaním a dokumentáciou je ústredným trendom, ktorý inšpiroval viacero nových programov. ▪ Niektoré regióny a obce zaradili profesionalizáciu pracovníkov VSRD medzi svoje priority, a to aj vďaka podpore výskumu. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Národná politika sa riadi víziou, že všetci učitelia by mali mať prístup k možnostiam celoživotného odborného vzdelávania v súlade so zásadami inkluzívneho vzdelávania. ▪ Legislatíva týkajúca sa celoživotného odborného vzdelávania sa rýchlo vyvíja. ▪ V dvoch regiónoch Toskánsko a Emilia Romagna existuje sieť koordinátorov.
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Príležitosti sú rozdielne v sektore detských jasí a predškolských zariadení, pričom v prvom prípade sú financované viac zo strany obcí alebo inštitúcií, zatiaľ čo ministerstvo školstva, univerzity a výskum poskytujú priebežné vzdelávanie pre učiteľov predškolských zariadení. ▪ Je v kompetencii každej školy, aby definovala svoj plán ďalšieho vzdelávania spojeného s potrebami spojenými s inklúziou. ▪ Systém je síce nastavený na podporu inkluzívneho vzdelávania, no zameriava sa najmä na inklúziu detí so zdravotným postihnutím alebo špeciálnymi vzdelávacími potrebami. ▪ V krajine neexistuje systematické monitorovanie a hodnotenie profesionálneho rozvoja a neskúma sa, ako profesionálny rozvoj ovplyvňuje predškolskú výchovu a vzdelávanie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ V poslednom desaťročí sa na národnej úrovni čoraz viac znižovali rozpočtové prostriedky na investície do vzdelávania

3.5 - SWOT analysis on the state of ECEC staff professionalisation for diversity inclusion in Slovensku

Silné stránky:	Príležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zavedené právne prostredie podporené nadnárodnými strategickými a programovými dokumentmi. ▪ Reformné zmeny na ministerstvách a vytvorenie nových podporných systémov. ▪ Ochota zainteresovaných strán rozvíjať poskytované služby. ▪ Skúsenosti neziskových organizácií s pilotným zavádzaním služieb pre sociálne znevýhodnené rodiny. ▪ Povinná účasť na vzdelávacom programe v materských školách pre deti vo veku od 5 rokov. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prepojenie systémov zdravotníctva, sociálnej starostlivosti a školstva. ▪ Celkové zlepšenie a dostupnosť sociálnych služieb a intervencií pre deti a rodiny s deťmi. ▪ Lepšie využívanie informácií a prepojenie systémov na zvýšenie angažovanosti poskytovateľov v oblasti vzdelávania zamestnancov. ▪ Podpora rozvoja novovzniknutých služieb ▪ Financovanie zo štrukturálnych fondov, ▪ Väčšia samostatnosť a lepšie začlenenie ľudí zo sociálne znevýhodneného prostredia, ak majú prístup k podporným službám v detstve.
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Slabá dostupnosť služieb v regiónoch. ▪ Nedostatok informačných kampaní a osvetových programov. ▪ Rozdielna kvalita poskytovaných služieb na území Slovenska. ▪ Nedostatočné financovanie. ▪ Nedostatočná udržateľnosť projektov po ich ukončení. ▪ Nedostatočná flexibilita podporných systémov. ▪ Nedostatok intervencií a služieb, čo má negatívny vplyv na rodiny. ▪ Závislosť existujúcich programov a projektov realizovaných v MRK od finančných prostriedkov EÚ. ▪ Nedostatočne rozvinutá inštitucionálna infraštruktúra a nedostatok kvalifikovaných odborníkov v oblasti predškolskej výchovy a vzdelávania. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatočné finančné väzby vyžadujúce zapojenie viacerých ministerstiev. ▪ Udržateľnosť zmien a kontinuita. ▪ Zlyhanie účinného dialógu medzi zúčastnenými partnermi. ▪ Nedostatok odborného personálu. ▪ Nedostatočný záujem poskytovateľov o poskytovanie služieb ▪ Súčasná pandemická situácia. ▪ Nedostatok politickej vôle vyčleniť potrebné finančné prostriedky na služby včasnej starostlivosti pre sociálne znevýhodnené rodiny.

3.6 - SWOT analysis on the state of ECEC staff professionalisation for diversity inclusion in Holandsku

Silné stránky:	Príležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Projekt ISOTIS priniesol nové poznatky a návrhy na vytvorenie inkluzívnejšieho, medzikultúrneho a spravodlivejšieho systému a praxe. ▪ Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang - LKK (Národný monitor kvality starostlivosti o deti) každoročne zhromažďuje údaje o kvalite predškolskej výchovy a vzdelávania v Holandsku, projekt je predĺžený do roku 2025 a predpokladá sa zvýšený dôraz na multikultúrne perspektívy a postupy v systéme, ako aj na spoločenský vplyv rozmanitejšieho a inkluzívnejšieho poskytovania služieb starostlivosti o deti. ▪ V roku 2018 sa zákonom Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang (IKK) (zákon o kvalite inovácií v oblasti starostlivosti o deti) zaviedla v organizáciách predškolskej výchovy a vzdelávania pozícia úradníka pre pedagogickú politiku, ktorý má fungovať ako pedagogický kouč. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politický impulz, ktorý môže priniesť pozitívnu zmenu alebo vytvoriť ďalšie napätie a spory. ▪ Verejné diskusie o čiernom Petovi (Zwarte Pete) a koloniálnej minulosti Holandska a hnutie Black Lives Matter spôsobili, že viac ľudí si uvedomuje problémy a je otvorených zmene. ▪ Poskytovatelia dennej starostlivosti a rodičia vidia potrebu začať pracovať na začleňovaní rozmanitosti od najútlejšieho detstva s cieľom vybudovať sociálnu súdržnosť a pripraviť mladých ľudí na konštruktívny a pokojný život vo vysoko rozmanitej spoločnosti. ▪ Hybridný systém predškolského vzdelávania a starostlivosti v Holandsku vytvára výzvy aj príležitosti. Systém posúva organizácie, ktoré prevádzkujú samosprávy, tak, aby sa viac zameriavali na klienta a preberali iniciatívu. Na druhej strane zvyšuje účinný dosah na zraniteľné a znevýhodnené komunity a poskytuje vysokokvalitné inkluzívne predškolské vzdelávanie a starostlivosť. Prostredníctvom pomoci týmto orgnizáciám v hybridnom systéme možno prispieť k spravodlivejšiemu prerozdeleniu spoločného bohatstva spoločnosti. ▪ Existencia pedagogických trénerov a úradníkov pre pedagogickú politiku a skutočnosť, že rozmanitosť a inklúzia sú predmetom ich agendy, pretože tieto koncepty a koncepcia kvality sú navzájom prepojené, takže niektorí z nich zahrnú tieto témy do pedagogickej politiky poskytovateľov služieb.

Slabé stránky:

- Systém predškolskej starostlivosti je veľmi zložitý (hybridný), sprivatizovaný (riadi sa marketingovou filozofiou), drahý a stále uprednostňuje pracujúcich rodičov.
- V mnohých prípadoch bývajú vylúčení tí, ktorí predškolskú starostlivosť a starostlivosť o deti najviac potrebujú.
- Ziskové a neziskové organizácie si navzájom konkurujú, pokiaľ ide o prilákanie rodičov, čo negatívne ovplyvňuje kvalitu a znižuje dostupnosť
- Chýbajúce národné rámce kvality, učebné osnovy a profesionalizácia v oblasti predškolského vzdelávania a starostlivosti.
- Pracovníci v oblasti dennej starostlivosti nie sú pripravení pracovať vo veľmi rôznorodom kontexte.
- Pracovníci nie sú pripravení ani na riešenie veľmi náročných situácií súvisiacich s diskrimináciou, predsudkami a vylúčením na základe jazyka, etnického pôvodu, náboženstva, kultúrneho prostredia a imigračného statusu.
- Okrem individuálnych iniciatív niekoľkých organizácií chýba systémová reflexia a vzdelávanie v oblasti multikulturalizmu.
- V triede sa všeobecne kladie dôraz na jednojazyčnosť, najmä z hľadiska toho, aby sa deti pochádzajúce z odlišného prostredia naučili holandsky a integrovali sa, hoci existujú centrá predškolskej výchovy a vzdelávania, ktoré ctia viacjazyčnosť (v tom zmysle, že uznávajú materinský jazyk detí).
- Súčasnú národnú učebnú osnovu nezahŕňajú usmernenia v zmysle akceptovania a uznávania materinského jazyka v triedach.

Hrozby:

- Poskytovatelia služieb predškolskej výchovy a vzdelávania majú právo vybrať si, čo budú robiť a realizovať a aký druh odborného vzdelávania budú ponúkať.
- Sociálna inklúzia nie je explicitnou témou ani v profiloch odborného vzdelávania a kompetenčných rámcoch.
- Definície sociálnej inklúzie z najnovších teoretických publikácií neboli (zatiaľ) začlenené do učebných osnov odborného vzdelávania a do praxe VSRD.
- Vo všeobecnosti je známe, že holandská kultúra je tolerantná, ale prináša určitú „farbosleposť“, ktorý niekedy bráni hlbšiemu prijatiu určitých skupín s cieľom plne ich začleniť a účinne reagovať na ich potreby a požiadavky.
- Segregácia na úrovni susedstva aj vo veľkých nesmierne rozmanitých mestách predstavuje hrozbu čo sa týka sociálneho začlenenia a súdržnosti. Keďže rodiny a deti využívajú najmä služby dostupné v ich susedstve, deti sú v zariadeniach VSRD rozdelené nerovnomerne.

3.7 - SWOT analýza stavu profesionalizácie zamestnancov VSRD v oblasti inklúzie rozmanitosti v Spojenom Kráľovstve

Silné stránky:	Príležitosti:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Politiky vyjadrujú právny záväzok voči začleneniu rovnosti a rozmanitosti. ▪ Otázky týkajúce sa pohlavia (menšín) sú čoraz viac chápané, akceptované a získavajú na váhe, pokiaľ ide o hlavný prúd vzdelávacej politiky. ▪ Na pracoviskách existujú opatrenia na podporu zamestnancov. ▪ Inštitúcie sa začali venovať rozmanitosti/inklúzii vo svojich politikách a na svojich webových stránkach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Tak ako vo väčšine európskych krajín, otázky rovnosti a rozmanitosti sú základným cieľom vzdelávacieho systému Spojeného kráľovstva (priestor na zlepšenie). ▪ VSRD je oveľa viac zamerané na dieťa ako na učebné osnovy: ľahšie sa robia zmeny/prispôbujú služby. ▪ Odborníci v oblasti predškolského vzdelávania a starostlivosti viac spolupracujú s rodinami: rodičia sú viac zapojení do vzdelávania svojich detí v ranom veku.
Slabé stránky:	Hrozby:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Absencia dlhodobej politickej stratégie v oblasti predškolského vzdelávania a starostlivosti (najmä v Anglicku). ▪ Nízke platy. ▪ Nedostatok finančných prostriedkov na zdroje predškolského vzdelávania a starostlivosti. ▪ Nedostatok zamestnancov a chýbajúce stratégie ich náboru. ▪ Absencia "ambasádora pre rozmanitosť" ako odborníka, ktorý by zvyšoval povedomie o tejto téme. ▪ Väčšina školení o rovnosti a rozmanitosti sa nekoná prezenčne, ale online (nie sú také účinné). ▪ Rodičia môžu mať rôzne postoje k výchove svojich detí. ▪ Nízke očakávania ohľadom toho, čo malé deti dokážu a čomu rozumejú. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozdiely v odmeňovaní a podmienkach. ▪ Nedosiahnutie úplnej integrácie vzdelávania a starostlivosti. ▪ Nedostatočné financovanie sektora. ▪ Sektor trpí rodovou nerovnosťou - je v ňom zamestnaných príliš málo mužov.

4. EQF AMBASÁDORA ROZMANITOSTI VO VSRD

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
Oceňovanie rozmanitosti detí a rodín	Charakteristiky a hodnoty rozmanitosti inkluzívneho prostredia VSRD	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude pozorovať, upozorňovať a koordinovať presadzovanie princípov inklúzie v prostredí VSRD	Bude poznať teoretické a praktické koncepcie a zásady, ktoré sú základom inkluzívneho vzdelávania v ranom detstve na národnej a európskej úrovni a bude im rozumieť	Dokáže dekonštruovať historický, ekonomický, kultúrny a sociálny rozmer ovplyvňovania inkluzívnosti VSRD s cieľom prijímať adekvátne opatrenia na ovplyvňovanie aktuálnej situácie a kontextu inkluzívnosti	Vie, že inklúzia rozmanitosti vo VSRD je založená na viere v rovnosť (spravidlivosť, rovnaké výsledky), právach dieťaťa a ľudských právach a demokracii pre všetky deti.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude rozumieť rôznym aspektom inkluzívnosti prostredia a následne bude podporovať konkrétne opatrenia na zabezpečenie inkluzívneho prostredia VSRD pre všetky deti.	Bude poznať politiky v oblasti predškolskej výchovy a vzdelávania, ktoré upravujú národný systém predškolskej výchovy a vzdelávania a ich vplyv na inklúziu detí a rodín Bude hovoriť o silných a slabých stránkach systému VSRD a pomáhať ostatným odborníkom z praxe im porozumieť.	Dokáže aktívne reflektovať na vlastné presvedčenie a postoje, sociálne, vzdelávacie, politické a fyzické prostredie predškolského vzdelávania a podporiť v tom ostatných kolegov. Predvída, aký vplyv to všetko môže mať z hľadiska začlenenia rozmanitých detí a rodín. Vie, ako zmobilizovať kolegov na vytvorenie zmeny. Predkladá návrhy a prispieva k revízii a aktualizácii strategických dokumentov zariadenia v spolupráci s výbormi rodičov a kolegami.	Zapája stratégie, ktoré pripravujú odborníkov a asistentov vo VSRD na to, aby sa dokázali vzoprieť voči neinkluzívnym postojom, presvedčeniam, činnostiam a segregujúcim situáciám v ich zariadení.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatzky	Zručnosti	Postoje
Oceňovanie rozmanitosti detí a rodín	Charakteristiky a hodnoty rozmanitosti inkluzívneho prostredia VSRD	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude podporovať existujúcu rozmanitosť, koordinovať podporu odlišnosti detí ako zdroja a prínosu v prostredí VSRD.	Bude pripomínať, že inkluzívne vzdelávanie je prístup pre všetkých učiacich sa a neobmedzuje sa len na deti, ktoré sú vnímané ako deti s odlišnými potrebami a môžu byť ohrozené vylúčením z možností vzdelávania v ranom detstve.	V praxi VSRD vždy uplatňuje etický a čestný prístup a výmenu informácií a rešpektuje dôvernosť informácií.	Podporuje empatiu a nezaujatý prístup k rôznorodým potrebám všetkých detí a ich rodín.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude v rámci VSRD rozvíjať kultúru, ktorá sa prejavuje používaním rešpektujúcej terminológie, prístupov a postojov v zariadeniach VSRD.	Dokáže vysvetliť inkluzívny jazyk, multikulturalizmus a rozmanitosť a dôsledky vyhýbania sa nálepkovaniu a používania vhodnej, nezaujatej terminológie na opis a kategorizáciu detí a rodín.	Poukáže na dôležitosť rešpektu v sociálnych vzťahoch a používania citlivého jazyka vo vzťahu ku všetkým deťom, rodinám a zainteresovaným stranám v predškolskom vzdelávaní a starostlivosti.	Verí, že inkluzívne vzdelávanie v ranom detstve v oblasti rozmanitosti sa týka spoločenskej, kultúrnej a politickej reformy. zdôrazňujete, že používanie nestereotypných a neodsudzujúcich výrazov je nevyhnutné.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude dohliadať na komplexné a mnohostranné uplatňovanie inklúzie rozmanitosti v prostredí VSRD.	Berie inkluzívne VSRD ako niečo dostupné (univerzálny prístup k službám VSRD), participatívne (spravodlivosť a rovnosť vzdelávacích skúseností) a dbajúce na dosiahnuté výsledky (kvalita vzdelávacích procesov a výsledkov) všetkých detí.	Názorne vysvetľuje, že generalizujúce a povrchné poňatie dostupnosti VSRD nestačí: inkluzívna účasť vo VSRD znamená, že všetky deti sa cítia vítané a sú zapojené do vzdelávacích aktivít, ktoré sú zmysluplné v kontexte ich vývinu.	Vysvetľuje, že inkluzívne VSRD a kvalita VSRD sa nemôžu chápať ako niečo oddelené a majú vplyv na všetky deti a rodiny, pričom vysielala signál, že v oblasti VSRD neexistuje kvalita bez rovnosti.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
Oceňovanie rozmanitosti detí a rodín	Pohľad kľúčového odborníka v oblasti VSRD na rozmanité perspektívy detí	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude koordinovať identifikáciu potrieb rôznych detí bez ich nálepkovania, aby zariadenie mohlo konať tak, aby ich uspokojilo.	Rozpoznáva podstatné informácie o rozmanitosti medzi deťmi(vyplývajúce z potrieb podpory, kultúry, jazyka, sociálno-ekonomického zázemia atď.)	Identifikuje najvhodnejšie spôsoby prístupu k rôznorodosti detí a rodín a riešeniu rôznych situácií v prostredí VSRD. Predvída špecifické problémy pri učení detí, ako aj pri ich adaptácii, budovaní sociálnych kontaktov atď.	Chápe, že všetci ľudia a deti sú rôzni a že kategorizácia a nálepkovanie detí a ich rodín môže mať negatívny vplyv na možnosť ichi vzdelávania.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude dohliadať na to, aby sa vo všetkých zásadných otázkach, ktoré majú vplyv na rozvoj, učenie a blaho detí, zohľadňovali ich názory.	Vie vysvetliť, že perspektívy detí možno využiť ako zdroj informácií, ktorý im samotným aj ich rovesníkom uľahčí chápanie rozmanitosti.	Ukazuje, že rozmanitosť detí v prostredí VSRD môže slúžiť ako zdroj pri vyučovaní, Ukazuje, že v tomto zmysle je kľúčové naučiť sa učiť sa z odlišnosti	Presadzuje, aby boli hlasy všetkých detí vypočuté a ocenené v rovnocennej, priateľskej a tolerantnej atmosfére.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude oceňovať, uznávať a dohliadať na rešpektovanie všetkých aspektov identity (identít) dieťaťa, tak aby učebné osnovy a pedagogická vízia zariadenia podporovala celostný prístup k dieťaťu.	Vníma, že deti konajú, správajú sa a učia sa rôznymi spôsobmi a túto komplexnosť možno využiť na podporu ich vlastného učenia a učenia ich rovesníkov	Rieši rozmanitosť a kultúrnú citlivosť pri tvorbe a zavádzaní učebných osnov.	Vníma, že obsah, materiály, priestor a stratégie učenia a/ alebo vyučovania majú kľúčový vplyv na sebavedomie detí a následne na ich vzdelávacie výsledky a celkový rozvoj.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznanky	Zručnosti	Postoje
Oceňovanie rozmanitosti detí a rodín	Pohľad kľúčového odborníka v oblasti VSRD na rozmanité perspektívy detí	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude riadiť prispôbovanie stratégií inkluzívnosti v zariadeniach predškolskej výchovy a vzdelávania v súlade so špecifikami systému a tried.	Vychádza z predpokladu, že systém VSRD a zloženie tried sa neustále mení a rozmanitosť nemožno považovať za statický pojem.	Prispieva k budovaniu dynamických a na budúcnosť orientovaných zariadení VSRD v zmysle inkluzívnych vzdelávacích komunit, ktoré rešpektujú, podporujú a oslavujú úspechy všetkých detí	Zastáva názor, že rozmanitosť u detí treba rešpektovať, oceňovať a chápať ako vyvíjajúci sa zdroj, ktorý zlepšuje možnosti vzdelávania a je pridanou hodnotou pre neustále sa meniaci systém VSRD, miestne komunity, rodiny a spoločnosť.
Podpora všetkých detí	Podpora praktického, sociálneho a emocionálneho učenia všetkých detí	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že vytvorí demokratické prostredie predškolského vzdelávania a starostlivosti, ktoré podporí a posilní rodiny a rodičov, aby sa pravidelne podieľali na rozhodovaní, zlepšovaní kvality predškolského vzdelávania a starostlivosti a učebných osnov v záujme začlenenia rozmanitosti.	Chápe hodnotu spolupráce s rodičmi, rodinami a komunitami detí.	Dokáže efektívne komunikovať - verbálne a neverbálne a reagovať na rôzne komunikačné potreby detí, rodičov a iných odborníkov v oblasti VSRD, pričom si je vedomý vplyvu svojich hodnôt a postojov na deti a ich rodiny. Spolupracuje s deťmi a ich rodinami na individualizácii učenia a stanovovaní cieľov. Podporuje rodičovské zručnosti.	Vníma, že rodičia a rodiny sú základným zdrojom pre učenie sa detí.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
Podpora všetkých detí	Podpora praktického, sociálneho a emocionálneho učenia všetkých detí	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude dohliadať na to, aby sa rovnaká dôležitosť prikladala kognitívne, pedagogickému, intelektuálnemu a sociálno-emocionálnemu učeniu a rozvoju detí.	Chápe, ako môžu rôzne prostredia podporovať celostný rozvoj dieťaťa. Dokáže pomenovať zákonitosti a cesty vývoja dieťaťa, najmä vo vzťahu k sociálnemu, emocionálnemu, kognitívne a fyzickému rozvoju a komunikačným zručnostiam.	Podporuje rozvoj komunikačných zručností detí. Zavádza prístupy pozitívneho zvládania správania, ktoré podporujú sociálny rozvoj detí a ich vzájomné vzťahy. Rozvíja u detí samostatnosť, sleduje a dokumentuje ich pokroky. Zabezpečuje, aby učitelia využívali rôzne prístupy na uspokojenie potrieb všetkých detí, prispôbovali im učebné prostredie a uznávali potrebu prípadného zapojenia ďalších odborníkov.	Uznáva, že: rozvíjanie autonómie a sebaurčenia u všetkých žiakov je nevyhnutné, praktické, sociálne a emocionálne učenie je rovnako dôležité pre všetky deti učenie je predovšetkým sociálna činnosť

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
Podpora všetkých detí	Podpora praktického, sociálneho a emocionálneho učenia všetkých detí	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že zabezpečí, aby sa na všetky deti kladli vysoké nároky a aby sa uplatňovali modely učenia a prístupy, ktoré umožnia všetkým deťom zmysluplne sa zapojiť.	Vie opísať rôzne teoretické modely učenia a prístupy k učeniu, ktoré môžu deti využívať. Dôkladne rozumie učebným osnovám zariadenia predškolskej výchovy a vzdelávania, hodnotie hry a vývoju v ranom detstve, aby mohol podporovať jednotlivé deti a skupiny.	Pripravuje a organizuje rôzne pedagogické skúsenosti a činnosti v oblasti predškolského vzdelávania a starostlivosti. Sprostredkúva učebné situácie, v ktorých môžu deti "riskovať" a dokonca aj zlyhať v bezpečnom, rešpektujúcom a neodsudzujúcom prostredí. Facilituje kooperatívne prístupy k učeniu. Hodnotí a následne rozvíja zručnosti "učenia sa" od útleho detstva.	Zastáva názor, že: všetky deti by mali aktívne rozhodovať o svojom učení a o všetkých procesoch hodnotenia, ktoré sa ich týkajú. Treba dôverovať učebnému potenciálu každého dieťaťa, objaviť ho a stimulovať očakávania odborníkov v oblasti predškolského vzdelávania a starostlivosti sú kľúčovým faktorom, ktorý určuje, aké budú deti úspešné, a preto je potrebné mať vysoké očakávania od všetkých detí.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatzky	Zručnosti	Postoje
Podpora všetkých detí	Efektívne prístupy k vyučovaniu v heterogénnych triedach	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude koordinovať prístupy k inkluzívnemu a zodpovednému manažmentu tried.	Bude propagovať pozitívne správanie a inkluzívny manažment tried, podporovať zapojenie a prijímať rozmanitosť	Uplatňuje zručnosti vedenia triedy, ktoré zahŕňajú systematické prístupy k pozitívnemu a inkluzívnemu vedeniu triedy Pracuje s jednotlivými deťmi, ako aj s heterogénnymi skupinami	Verí, že efektívni učitelia sú učiteľmi všetkých detí, čím preberajú zodpovednosť za sprostredkovanie rovnakého prístupu k službám predškolského vzdelávania všetkým deťom.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že preskúma primeranosť fyzických a sociálnych prvkov v prostredí predškolského vzdelávania a starostlivosti (triedach atď.), aby boli tieto zariadenia inkluzívne pre všetky deti.	Dokáže opísať kľúčové fyzické a sociálne prvky v triede tak, aby podporovali inkluzívne vzdelávanie. Pozorovať a rozpoznávať kontext učenia sa holistickým spôsobom, neobmedzovať iniciatívu na potreby jednotlivých detí, ale zamýšľať sa nad potrebami celej skupiny. Podporuje kooperatívne učenie, pri ktorom si deti navzájom pomáhajú v rámci flexibilných skupín.	Podporuje kooperatívne učenie, pri ktorom si deti navzájom pomáhajú rôznymi spôsobmi v rámci flexibilných skupín Systematicky využíva rôzne vyučovacie metódy, nástroje a prístupy vrátane IKT a adaptívnych technológií na podporu flexibilného a dištančného vzdelávania. Využíva individualizované prístupy, ktoré sú založené na dôkazoch a skúsenostiach. Poskytuje deťom jasnú spätnú väzbu.	Posudzuje, či je proces učenia sa efektívny pre všetky deti za predpokladu, že je dostatočne komplexný a flexibilný, aby dokázal uspokojiť potreby všetkých detí.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatzky	Zručnosti	Postoje
Podpora všetkých detí	Efektívne prístupy k vyučovaniu v heterogénnych triedach	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude zdôrazňovať význam sociálnych kompetencií a celoživotného vzdelávania pre väčšiu inkluzívnosť v zariadeniach predškolskej výchovy a vzdelávania.	Rozpoznáva rozvoj základných zručností - najmä kľúčových sociálnych kompetencií - spolu so súvisiacimi prístupmi k vyučovaniu a hodnoteniu, ktoré sa zaoberajú rôznymi bariérami v učení.	Zapája sa do spoločného riešenia problémov formou hry. Využíva rôzne verbálne a neverbálne komunikačné zručnosti na facilitáciu učenia. Používa formatívne a sumatívne hodnotenie, ktoré identifikuje silné stránky detí, podporuje učenie a nenálepkuje ich, takže nevyvoláva negatívne dôsledky	Chápe, že v niektorých prípadoch si konkrétne ťažkosti pri učení vyžadujú prispôbenie učebných osnov a prístupov k vyučovaniu. Je presvedčený, že učenie je proces, ktorého cieľom je rozvíjať plný potenciál všetkých detí a to vrátane ich vedomostí, zručností a postojov.
		Očakáva sa, že ambasádor rozmanitosti bude dohliadať na efektívnosť predškolského vzdelávania a starostlivosti ako funkčného prostriedku na podporu autonómnosti všetkých detí.	Dokáže načrtnúť personalizované prístupy k učeniu a obsah učebných osnov s cieľom podporiť autonómnosť všetkých detí	Používa učebné osnovy ako nástroj na začlenenie rozmanitosti, ktorý podporuje univerzálny prístup detí k vzdelaniu. Diferencuje metódy, obsah a výsledky učenia v predškolskom vzdelávaní a výchove	Je presvedčený, že schopnosti detí nie sú fixné; všetky deti majú schopnosť učiť sa a rozvíjať svoju autonómnosť.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatzky	Zručnosti	Postoje
Spolupráca s ostatnými	Spolupráca s rodičmi a rodinami detí	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude koordinovať participatívny proces navrhovania, implementácie a monitorovania učebných osnov VSRD s rodičmi, rodinami a zamestnancami, ktorí budú na tomto aspekte spolupracovať.	Spája inkluzívne vzdelávanie v ranom detstve s prístupom založeným na spolupráci a tvorivej práci, do ktorej sú zapojení rodičia a rodiny.	Účinne zapája rodičov a rodiny do podpory vzdelávania ich detí.	Propaguje pridanú hodnotu spolupráce s rodičmi a rodinami všetkých detí.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude zvládať čoraz väčšie výzvy, ktoré rastúca rozmanitosť medzi deťmi a rodinami vytvára v každodennej praxi, a bude na ich zložitosť flexibilne reagovať pomocou pozitívnych medziľudských zručností.	Pripomína význam pozitívnych medziľudských zručností a vplyv medziľudských vzťahov na dosahovanie vzdelávacích cieľov detí.	Efektívne komunikuje s rodičmi a rodinnými príslušníkmi s rozmanitým kultúrnym, etnickým, jazykovým a sociálno-ekonomickým zázemím, individualitou a úrovňou schopností. Používa predmety, príbehy a iné zdroje z komunity.	Rešpektuje kultúrne a sociálne zázemie a perspektívy rodičov, rodín a komunit. Oceňuje efektívnu komunikáciu a spoluprácu učiteľa s rodičmi a rodinami, zastáva názor, že takáto komunikácia je zodpovednosťou učiteľa.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznanky	Zručnosti	Postoje
Spolupráca s ostatnými	Spolupráca s mnohými ďalšími odborníkmi a zainteresovanými stranami v oblasti VSRD	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude koordinovať prácu sektorových odborníkov, aby sa zvýšila inkluzívnosť v triedach.	Definuje modely práce viacerých agentúr, v ktorých odborníci VSRD spolupracujú v inkluzívnych triedach s ďalšími odborníkmi, metodikmi a zamestnancami z rôznych odborov.	Uplatňuje také zručnosti v oblasti vedenia a riadenia tried, ktoré uľahčujú efektívnu medzirezortnú činnosť. Dokáže spolupracovať vo flexibilných učiteľských tímoch Využívať rôzne verbálne a neverbálne komunikačné zručnosti na uľahčenie spolupráce s inými odborníkmi v oblasti VSRD	Uvedomuje si výhody spolupráce medzi učiteľmi a inými odborníkmi v oblasti VSRD
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude dohliadať na prácu multidisciplinárnych skupín odborníkov, aby sa zvýšila inkluzívnosť v triedach.	Vyberá kooperatívne prístupy k vyučovaniu, v rámci ktorých odborníci VSRD uplatňujú tímový prístup so zapojením samotných detí, rodičov, rovesníkov, ostatných učiteľov a podporného personálu, prípadne aj členov multidisciplinárnych tímov.	Prispieva k vytváraniu širších partnerstiev s inými školami, komunitnými organizáciami a ďalšími neformálnymi a neoficiálnymi organizáciami predškolského vzdelávania a starostlivosti. Je súčasťou komunity VSRD a využíva podporu vnútorných a vonkajších zdrojov školy/zariadenia.	Je presvedčený, že inkluzívne vzdelávanie v ranom detstve si vyžaduje tímovú prácu učiteľov a odborných zamestnancov, čo by sa malo diať vo všetkých MŠ a zariadeniach ranej starostlivosti.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude riadiť prínos príslušných externých podporných systémov s cieľom zvýšiť inkluzívnosť zariadenia.	Identifikuje podporné systémy a štruktúry, ktoré môžu poskytnúť ďalšiu pomoc a poradenstvo (napr. zdravotnícki pracovníci, sociálni pracovníci, tímy na podporu rodiny atď.). Uvedomuje si mocenské vzťahy medzi rôznymi zainteresovanými stranami, ktoré je potrebné uznať a účinne riešiť.	Buduje triedne spoločenstvo, ktoré je súčasťou širšieho spoločenstva VSRD na národnej a európskej úrovni. Zapája sa do hodnotenia, kontroly a rozvojových procesov v zariadení z pohľadu ich inkluzívnosti, tak aby zainteresované strany jasne a rovnako chápali, aké sú ich úlohy a zodpovednosť a vedeli, že sa od nich očakáva spolupráca s partnerskými organizáciami.	Zastáva názor, že tímová spolupráca zapájajúca príslušné advokačné skupiny a zainteresované strany podporuje profesijný rozvoj v oblasti VSRD.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznanky	Zručnosti	Postoje
Osobný profesijný rozvoj	Reflektujúci odborníci vo VSRD	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude dohliadať na ponímanie vzdelávania v ranom detstve ako vzdelávacej aktivity, v rámci ktorej odborníci z praxe a ostatní zamestnanci preberajú zodpovednosť za svoje celoživotné učenie.	Vie opísať osobné metakognitívne zručnosti, zručnosti učenia sa, vrátane profesionálneho líderstva a mentoringu.	Prispieva k rozvoju zariadenia ranej starostlivosti/materskej školy ako trvalej učiacej sa komunity. Poskytuje poradenstvo a podporu vrátane mentoringu asistentom v predprimárnom vzdelávaní alebo iným zamestnancom.	Podporuje skupinovú a individuálnu reflexiu praxe.
		Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude koordinovať reflexívnu prax v rámci inštitúcie/organizácie predškolského vzdelávania a starostlivosti aj mimo nej.	Dokáže definovať, vďaka čomu sa reflektujúci odborník v oblasti VSRD stáva kľúčovým odborníkom a ako možno rozvíjať osobnú reflexiu v praxi.	Účinne zapája ostatných do reflexie vyučovania a učenia sa.	Je presvedčený, že reflexívna prax uľahčuje kľúčovým odborníkom v oblasti VSRD účinne pracovať s rodičmi, ako aj v tímoch s učiteľmi, metodikmi a inými odborníkmi pracujúcimi v rámci ZRS/MŠ aj mimo nich.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
Osobný profesijný rozvoj	Reflektujúci odborníci vo VSRD	Očakáva sa, že ambasádor rozmanitosti bude priebežne dohliadať na výkon zamestnancov VSRD, poskytovať im podporu a navrhovať následné stratégie.	Dokáže uviesť metódy a stratégie na sebareflexiu a reflexiu v skupine.	Systematicky hodnotí/reflektuje na vlastný výkon. Rozvíja osobné stratégie riešenia problémov. Prostredníctvom sebareflexie demonštruje zlepšenie v praxi.	Podporuje význam praxe založenej na dôkazoch, ktorou sa má riadiť práca učiteľa v predprimárnom vzdelávaní. Zastáva názor, že vzdelávanie v ranom detstve je činnosť zameraná na riešenie problémov, ktorá si vyžaduje priebežné a systematické plánovanie, hodnotenie, reflexiu a následnú modifikáciu činnosti.
	Príprava a priebežné vzdelávanie ako základ priebežného odborného vzdelávania a rozvoja odborníkov v oblasti VSRD.	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude riadiť celkový rozvoj prostredia smerom k inkluzívnosti.	Pozná právne predpisy v oblasti vzdelávania a právny kontext, v ktorom sa pohybuje, ako aj svoju zodpovednosť a povinnosti voči žiakom, ich rodinám, kolegom a učiteľskej profesii v rámci právneho kontextu a celkového ekosystému predškolského vzdelávania a starostlivosti.	Prispieva k procesom vzdelávania a rozvoja celej komunity VSRD.	Zastáva názor, že: odborníci v oblasti VSRD nesú zodpovednosť za vlastný kontinuálny profesijný rozvoj. Príprava je prvým krokom v profesionálnom celoživotnom vzdelávaní odborníkov. Vzdelávanie v ranom detstve je vzdelávacia činnosť; otvorenosť voči získavaniu nových zručností a aktívne vyhľadávanie informácií a rád je pozitívom a nie je to slabina.

Hodnota	Vzdelávacia jednotka	Výsledky vzdelávania	Poznatky	Zručnosti	Postoje
Osobný profesijný rozvoj	Príprava a priebežné vzdelávanie ako základ priebežného odborného vzdelávania a rozvoja odborníkov v oblasti VSRD.	Od ambasádora rozmanitosti sa očakáva, že bude zavádzať a koordinovať programy, prístupy a teórie KPR, ktoré reagujú na mnohotvárnú modernú realitu.	Dokáže vymenovať možnosti, príležitosti, nástroje a cesty ďalšieho vzdelávania v praxi, aby si odborníci z praxe a zamestnanci rozvíjali vedomosti a zručnosti s cieľom zlepšiť svoje inkluzívne postupy v prostredí VSRD, napr. tie, ktoré ponúka Európska komisia, najmä v rámci programu Erasmus+.	Je flexibilný vo vyučovacích stratégiách, ktoré podporujú inovácie a osobné učenie. Uplatňuje stratégie časového manažmentu, ktoré umožňujú využívať možnosti ďalšieho rozvoja v zamestnaní. Otvorene a aktívne využíva kolegov a iných odborníkov ako zdroje učenia a inšpirácie. Uplatňuje Marshallov prístup k empatickej komunikácii, intersekcionalný feminizmus, ako aj neuroatipický prístup F. Canfora k začleňovaniu rozmanitosti.	Zastáva názor, že: odborník z praxe nemôže byť expertom na všetky otázky týkajúce sa inkluzívneho vzdelávania. Základné vedomosti sú pre tých, ktorí začínajú s inkluzívnym vzdelávaním kľúčové, ale nevyhnutné je neustále sa vzdelávať. v inkluzívnom vzdelávaní dochádza k neustálym zmenám a vývoju a odborníci z praxe potrebujú zručnosti na to, aby dokázali riadiť meniace sa potreby a požiadavky a reagovať na ne počas celej svojej kariéry.

PRÍLOHA 1: OSOBNÁ ŠPECIFIKÁCIA AMBASÁDORA ROZMANITOS- TI VO VSRD

KTO

Ambasádor rozmanitosti+ v prostredí vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve je otvorený odborník, ktorý dokáže viesť transformáciu v oblasti vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve smerom k pozitívnemu prístupu k hyperrozmanitosti detí a rodín. Sú to tímoví hráči, ktorí k odporu voči inklúzii pristupujú s empatiou, odolnosťou a inovatívne. Musia byť schopní spolupracovať so zainteresovanými stranami vrátane detí, kolegov, manažérov, rodín a širšej komunity bez posudzovania.

ČO

Od ambasádora rozmanitosti+ v prostredí vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve sa očakáva, že:

- dodržiava, upozorňuje na a koordinuje presadzovanie zásad rozmanitosti a inklúzie v prostredí VSRD
- rozumie rôznym aspektom inkluzívnosti prostredia a následne podporuje konkrétne opatrenia na zabezpečenie inkluzívneho prostredia VSRD pre všetky deti
- podporuje existujúcu rozmanitosť, koordinuje podporu odlišnosti detí ako možného zdroja a prínosu v prostredí VSRD
- rozvíja kultúru VSRD vyjadrujúcu rešpektujúcu terminológiu, prístupy a postoje v prostredí VSRD
- dohliada na holistické a mnohostranné uplatňovanie inklúzie v prostredí VSRD
- koordinuje identifikáciu odlišných potrieb detí bez ich nálepkovania, aby zariadenie mohlo konať tak, aby ich uspokojilo.
- dohliada na to, aby sa zohľadňovali pohľady všetkých detí na všetky podstatné záležitosti, ktoré majú vplyv na ich rozvoj, učenie sa a blaho
- oceňuje, uznáva a dohliada na rešpektovanie všetkých aspektov identity dieťaťa, aby učebné osnovy a pedagogická vízia predškolského zariadenia podporovali prístup k celému dieťaťu
- riadi prispôsobovanie stratégií inkluzívneho začlenenia rozmanitosti v zariadeniach predškolského vzdelávania a starostlivosti v súlade so špecifikami systému a jednotlivých tried
- rozvíja demokratické prostredie predškolského vzdelávania a starostlivosti, ktoré povzbudzuje rodiny a rodičov v tom, aby pravidelne

prispievali k rozhodovaniu, zlepšovaniu kvality predškolského vzdelávania a starostlivosti a učebných osnov v záujme začlenenia rozmanitosti

- dohliada na to, aby sa kognitívnemu, pedagogickému, intelektuálnemu a sociálno-emocionálnemu vzdelávaniu a rozvoju detí prikladal rovnaký význam
- zabezpečuje, aby sa na všetky deti kládli vysoké nároky a aby modely učenia a prístupy umožňovali všetkým deťom zmysluplnú účasť
- koordinuje prístupy k inkluzívnemu a zodpovednému manažovaniu tried
- skúma primeranosť fyzických a sociálnych prvkov v prostredí predškolského vzdelávania a starostlivosti (triede atď.), aby zariadenia zabezpečili začlenenie všetkých detí
- uplatňuje význam sociálnych kompetencií a celoživotného vzdelávania v prospech inkluzívnosti v zariadeniach VSRD
- dohliada na efektívnosť poskytovania predškolského vzdelávania a starostlivosti s ohľadom na autonómiu všetkých detí
- koordinuje participatívny proces tvorby, implementácie a monitorovania učebných osnov predškolského vzdelávania a starostlivosti, s rodičmi, rodinami a zamestnancami, ktorí na tomto aspekte spolupracujú
- zvláda rastúce výzvy, ktoré v každodennej praxi vytvára rastúca rozmanitosť medzi deťmi a rodinami a dokáže na zložité situácie pružne reagovať vďaka dobrým interpersonálnym zručnostiam
- koordinuje prácu sektorových odborníkov s cieľom zvýšiť inkluzívnosť v triedach
- dohliada na prácu multidisciplinárnych skupín odborníkov, aby sa zvýšila inkluzívnosť v triedach
- manažuje zapojenie príslušných externých podporných systémov s cieľom zvýšiť inkluzívnosť zariadenia
- dohliada na koncepciu vzdelávania v ranom detstve ako vzdelávacích aktivít, v rámci ktorej odborníci a ostatní zamestnanci preberajú zodpovednosť za svoje celoživotné vzdelávanie
- koordinuje reflexívnu prax v zariadení VSRD v rámci inštitúcie/organizácie aj mimo nej
- priebežne dohliada na výkon odborníkov v oblasti predškolskej výchovy a vzdelávania, poskytuje podporu a navrhuje následné stratégie
- riadi celkový rozvoj zariadenia smerom k inkluzívnosti

- prijíma a koordinuje programy, prístupy a teórie KPR reagujúce na dnešnú rôznorodú realitu

PREČO

Ambasádor rozmanitosti+ v prostredí vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve oceňuje a podporuje:

- obohacujúcu rozmanitosť detí a rodín
- dôležitosť podpory všetkých detí a rodín vo svetle inklúzie
- cestu k rovnosti
- tímovú prácu a kooperatívne riešenie problémov
- neposudzujúci vzťah s kľúčovými zainteresovanými stranami (rovesníkmi, deťmi, rodinami...)
- príležitosti na nepretržitý profesijný rozvoj

PRÍLOHA 2: PLÁN/DIAGRAM PRACOVNÉHO POSTUPU PRE ORGANIZÁCIE VSRD, KTORÝ SA MÔŽE POUŽIŤ PRI ZAVÁDZANÍ POZÍCIE AMBASÁDORA ROZMANITOSTI

Štvorstupňová cesta k vytvoreniu pozície ambasádora rozmanitosti v prostredí predškolského vzdelávania a starostlivosti:

1. Organizácie, ktoré chcú zaviesť túto pozíciu, musia neustále sledovať rôzne ustanovenia, s ktorými musia byť v súlade, aby sa ich služby mohli považovať za služby "podporujúce rozmanitosť" a riadiť sa takými prístupmi k začleňovaniu rozmanitosti, ktoré sú v súlade so solídnyimi požiadavkami na kvalitu a osvedčenými postupmi z celej Európy. Takáto inštitucionálna zmena predpokladá zavedenie personálnej politiky a odbornej prípravy zamestnancov, dizajn aktivít, vybavenie a riešenia na podporu detí smerujúce k plnému a kvalitnému začleneniu detí bez predsudkov a stereotypov.

Užitočné voľne prístupné vzdelávacie zdroje: (odkaz na chartu a e-knihu)

2. Tieto inkluzívne a na budúcnosť orientované organizácie predškolského vzdelávania a starostlivosti potom posúdia, ako do ich služieb zapadajú rôzne identity ("diverzity"), aby vyvinuli prístupy, ktoré sú plne inkluzívne pre všetkých, s osobitným zameraním na deti z marginalizovaných alebo zraniteľných skupín. Na uľahčenie tohto procesu môžu využiť nástroj Diversity+ Footprint Assessment Tool (odkaz): tento interaktívny digitálny nástroj, ktorý vychádza z Európskeho rámca kvality pre vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, má pomôcť pracovníkom VSRD posúdiť ich súčasné služby a pomôcť im názorne pochopiť konkrétne kroky potrebné na ich zlepšenie. Organizácie, ktoré sú hodnotené ako organizácie s "vynikajúcou" stopou rozmanitosti získajú certifikát, ktorý pravdepodobne zvýši prestíž ich organizácie a povzbudí ostatných, aby sa vydali podobnou cestou.
3. Zainteresované organizácie si potom vyberú spomedzi kľúčových odborníkov vhodného profesionála s cieľom zlepšiť manažment ľudských zdrojov v oblasti VSRD, čím sa vyprofilujú kľúčové znalosti, zručnosti a postoje potrebné na to, aby bolo možné reagovať na individuálne a skupinové potreby detí z rôznych prostredí a so špeciálnymi vzdelávacími potrebami. Riaditeľ školy bude podporovať možnosti

kontinuálneho profesijného rozvoja, aby títo jedinci nadobudli kľúčové vedomosti, zručnosti a postoje uvedené v Európskom kvalifikačnom rámci Diverzita+ (úroveň 4) (odkaz), a to prostredníctvom využívania špecifických vzdelávacích zdrojov, ktoré dopĺňajú tento systém. To neuveriteľne uľahčí medzinárodnú čitateľnosť kompetencií odborníkov, a tým aj ich mobilitu v rámci Európy.

4. Organizácia bude napokon podporovať svojich kľúčových odborníkov v tom, aby používali Diversity+ serious game (odkaz): interaktívnu serióznou hru, ktorá má pomôcť deťom rozpoznať a spochybníť predsudky namiesto ich internalizácie, pozitívne hodnotiť rozdiely a správať sa ku všetkým ľuďom s rešpektom. Učebné scenáre sú totiž postavené na bežných situáciách, ktoré sa objavujú v každodennej dynamike v súvislosti s diskrimináciou, rasizmom, predsudkami a stereotypmi.

PRÍLOHA 3: INŠPIRATÍVNE POSTUPY A NÁSTROJE NA PODPORU POSILNENIA INKLÚZIE ROZMANITOSTI VO VSRD

VŠEOBECNÉ ZDROJE O ROZMANITOSTI A INKLÚZII			
	Video: Ubuntu in Tierlantuin	2017	English and Dutch
Braunsteiner, M. &al.	A Perspective of Inclusion: Challenges for the Future	2018	English
European Commission	Toolkit for inclusive early childhood education and care - Providing high quality education and care to all young children	2021	English
European Commission	Strengthening the quality of early childhood education and care through inclusion	2020	English
Vandenbroeck, M., Lenaerts, K., & Beblavý, M.	Benefits of Early Childhood Education and Care and the conditions for obtaining them	2018	English
Vančíková, K., Porubský, Š., Šukolová, D., et al	Grasping the concept of inclusive school in Slovensku and England - Q study. In The New Educational Review	2021	English
Porubský, Š., Vančíková, K., Vaníková, T.	Possibilities and perspectives of inclusive education in Slovensku as a result of comparing historical development of two school educational systems. In ICERI 2017 : 10th international conference of education, research and innovation, 16.-18.11.2017, Seville : conference proceedings	2017	English

ZLEPŠOVANIE PRÍSTUPU K VSRD

Archambault, J. & al.	Early Childhood Education and Care Access for Children from Disadvantaged Backgrounds: Using a Framework to Guide Intervention	2019	English
CATCH	Reaching the "Hard-to-Reach" Families Investigating Research and Findings in Communities across the Globe (Includes practice recommendations)	2012	English
Daniel, S., Trikic, Z., Cortellesi G., and Kernan, M	What works guide: ECEC Play Hubs - a first step towards integration	2018	English
European Commission, EPIC	Access to quality education for children with special educational needs	2019	English
Raes, A., Piessens, A., Willockx, D.	Flexibility in childcare	2020	English, Dutch and French
Van Den Bosch, K. Artevelde University Vandenbroeck & al.	Feasibility study for upscaling: Providing Access to Childcare and Employment (PACE) Accessibility of Early Childhood Education and Care (ECEC) for children from ethnic minority and low-income families	2013	English
Vandekerckhove, A., Trikic, Z. et.al.	Manual for Diversification of Programs for Preschool Education	2013	English
/	Expanding Access to Early Childhood Programs	/	English

ZLEPŠOVANIE PRÍSTUPU K VSRD

Kahanec, M., Petrasová, A., Rosinská, M., Rusnák, J., Rusnáková, J. & Sabo, R.	Analýza vstupného monitoring a hodnotenia cieľov, obsahu a aktivít realizovaných verejných politík vzhľadom k prístupnosti predprimárneho vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia. (Analysis of initial monitoring and evaluation of goals, content and activities of implemented public policies with regard to the accessibility of pre-primary education of children from socially disadvantaged backgrounds)		Slovak
Hall, R., Drál, P., Fridrichová, P., Hapalová, M., Lukáč, S., Miškolci, J. & Vančíková, K.	Learning makes sense project: The Analysis of Findings about the State of the Education System in Slovensku - Education openness, flexibility and permeability	2020	English

Diversity + E- book

Bulharsku	Multisensory Garden - Karin dom		
	Active inclusion in the system of preschool education		
	Integration of Roma children		
	Inclusive education of children with SEN		
	Promoting access through removing taxes		
Českej republike	Adaptation days		
	MŠ Sluníčko - Safety and Growth for All Children		
	The Good Start Methodology		

ZLEPŠOVANIE PRÍSTUPU K VSRD

Taliansku	S.P.E.R.A. PROJECT – Open Educational and Recreational Spaces		
	Prima Infanzia Social Club		
	Bambini: Dalla Periferia al Centro		
Slovensku	Toy for Inclusion		
	DETSTVO DEŤOM		
Belgium	ELMER, Brussels - Open Doors and Open Minds		
	Family Support Workers		
	Neighbourhoods as mirrors to create diversity positive services		
Croatia	Smooth transition to primary school for Roma children		

ZDROJE NA PODPORU ZVYŠOVANIA KVALIFIKÁCIE PRACOVNÍKOV VSRD SMEROM K ZAČLEŇOVANIU ROZMANITOSTI

Bonetti, S.	The early years workforce: A fragmented picture	2018	English
Hostyn I., Mäkitalo, A-R., et al.	ProuD! Pedagogical, Reflective, Orgulous and Useable Documenting!	2017	English
ISSA&DECET	Diversity and Social Inclusion - Exploring Competences for Professional Practice in Early Childhood Education and Care	2011	English
ERASMUS+ SOCIAL INCLUSION, EDUCATION AND URBAN POLICY FOR YOUNG CHILDREN Project	Social Inclusion, Education And Urban Policy For Young Children	2019	English
Fatherhood Institute	Men in Childcare	2015	English
Karlsudd, P.	Promoting Diversity and Belonging: Preschool Staff's Perspective on Inclusive Factors in the Swedish Preschool		English
Miller. A.	Creating Effective Professional Learning Communities	2020	English
Sharmahd N., & al.	Transforming European ECEC services and primary schools into professional learning communities Drivers, barriers and ways forward : analytical report	2017	English
Slot,P. &al.	Integrative report: Professionals and organizations Includes competences of professionals and practice recommendations	2019	English
Slot,P. &al/ISOTIS	The role of professionals in promoting diversity and inclusiveness	2019	English

ZDROJE NA PODPORU ZVYŠOVANIA KVALIFIKÁCIE PRACOVNÍKOV VSRD SMEROM K ZAČLEŇOVANIU ROZMANITOSTI

VVOB Education for Development	GRP4ECE Toolkit: Gender-Responsive Pedagogy for Early Childhood Education, a Toolkit for Teachers and School Leaders	2019	English
Farkas, Z., Melikantová, P., Mínyová, M., Mušinka, A.	No child left behind? Study on Early Childhood Development (ECD) and Early Childhood Education and Care (ECEC) interventions (with focus on the Hungarian-Slovak border area)	2020	English
Diversity + E- book			
Bulharsku	Active inclusion in the system of preschool education		
Českej republike	The Good Start Methodology		
The Holandsku	KindeRdam - Building a Democratic Community		
UK	MITEY - Men In The Early Years		
Croatia	Professional Learning Communities for quality and diversity		

TVORBA INKLUZÍVNYCH UČEBNÝCH OSNOV VO VSRD

Aguiar,C. & Silva,S.C. (ed.)	ISOTIS: Case studies on curriculum, pedagogy, and social climate interventions tackling inequalities	2018	English
Australian Human Rights Commission	Building belonging: A toolkit for early childhood educators on cultural diversity and responding to prejudice	2016	English
Cortellesi, G. et al.	TOY FOR INCLUSION TOOLKIT	2018	English
Esquivel,K.	THE ROLE OF EQUITY AND DIVERSITY IN EARLY CHILDHOOD EDUCATION An Open Educational Resources Publication by College of the Canyons	2020	English
Head Start/ Early Childhood Learning Center	Teacher Time Center	2021	English
Inclusion & diversity service Ireland	Together towards inclusion PRE-SCHOOL TOOLKIT FOR DIVERSITY	2010	English
Manning, K.	Incorporating equity and inclusion in early childhood curriculum	2021	English
NAYEC	Recommendations for ECEC educators		
Papaprocopiu,N. &al.	Toolkit for Day Care Centers "Young Refugee Children in Greek Early Childhood Day Care Centers" (booklet and activity cards)	2020	English, Greek
Trikic,Z &Stelakis, N. (ed.)	Building Bridges: Bridging the Gap - Supporting wellbeing, learning, development and integration of young refugee and migrant children	2020	English, Greek
Trikic, Z	Building Príležitosti in Early Childhood from the Start - A Teacher's Guide to Good Practices in Inclusive Early Childhood Services	2012	English

TVORBA INKLUZÍVNYCH UČEBNÝCH OSNOV VO VSRD

Turner, M. and Morgan, A.	Opening eyes onto inclusion and diversity in early childhood education		English
UNESCO Bankok	Embracing diversity toolkit for creating inclusive, learning-friendly environments		
Diversity + E- book			
Bulharsku	Multisensory Garden - Karindom		
	Inclusive education of children with SEN		
Českej republike	Adaptation days		
	MŠ Sluníčko - Safety and Growth for All Children		
Taliansku	ARTLUDIK		
	LIBELA'		
	Associazione Genitori Scuola Di Donato		
Slovensku	AFLATOT		
	DETSTVO DEŤOM		
The Holandsku	The Language Friendly Schools		
	KindeRdam - Building a Democratic Community		
	LUDENS Day Care Center		
UK	Schools Out		
Germany	Bridging Diversity: An Early Years Programme		
Slovenia	Public kindergarten Ringeraja		

MONITOROVANIE A HODNOTENIE PRÍSTUPOV K ZAČLEŇOVANIU ROZMANI- TOSTI VO VSRD

California Child care	Quality Inclusive Child Care Checklist		English
Diversity+ Project	Diversity + Charter		English, Italian, Slovak, Czech, Dutch
European Agency for Special Needs and Inclusive Education	INCLUSIVE EARLY CHILDHOOD EDUCATION ENVIRONMENT SELF-REFLECTION TOOL	2017	English
ISSA	Competent Educators of the 21st Century: Principles of Quality Pedagogy		English, Roma, Russian, Spanish, French
KIDSactive National Development Division	All of Us Inclusion Checklist for Settings		English
New Jersey Council on Developmental Disabilities New Jersey Coalition for Inclusive Education	Quality Indicators for Effective Inclusive Education Guidebook		English
SEQUENCES – Self and external Evaluation of QUality in EUrope to Nourish Childhood Education Services	Toolkit for the self and external evaluation of early childhood education and care provision Additional documents in different languages	2019	English
Schuman, H.	Self- and Peer Evaluation in Inclusive ECEC Settings	2017	English
UNC	EARLY CARE AND EDUCATION ENVIRONMENT INDICATORS AND ELEMENTS OF HIGH-QUALITY INCLUSION	2020	English
University of Calgary	Inclusive Teaching Checklist	2012	English

MONITOROVANIE A HODNOTENIE PRÍSTUPOV K ZAČLEŇOVANIU ROZMANI- TOSTI VO VSRD

Diversity + E- book

Taliansku	Bambini: Dalla Periferia al Centro		
The Holandsku	LUDENS Day Care Center		
UK	MITEY - Men In The Early Years		
	Rights Respecting Schools UNICEF UK Award		
	Schools Out		
Belgium	ELMER, Brussels - Open Doors and Open Minds		
Germany	Bridging Diversity: An Early Years Programme		

RIADENIE VSRD SMEROM K ZAČLEŇOVANIU ROZMANITOSTI

Blevins, D. &al	Start with Equity: From the Early Years to the Early Grades	2021	English
Diversity in Early Childhood Education and Training (DECET)	Making sense of good practice	2007	English
Ceneter for great teachers and leaders	Insights on Diversifying the Educator Workforce: Data Tool for Practitioners		English
Open, Learn, Create	2 Whole school approaches		English
OECD	Building a High-Quality Early Childhood Education and Care Workforce : Starting Strong Survey: Chapter 4. Leadership and management in early childhood education and care centres	2018	English
Stier, J. &al.	Diversity management in pre-schools using a critical incident approach	2012	English
Van Keulen, A., and Vandekerckhove, A., et al.	European Quality Framework: 5 Steps to Quality	2017	English, Dutch
Young Fail, Erasmus+	A WHOLE SCHOOL APPROACH to Tackling Early School Leaving		English
Diversity + E- book			
Bulharsku	Active inclusion in the system of preschool education		
	Promoting access through removing taxes		
	Model of preschool integration of children with special needs		
Taliensku	Prima Infanzia Social Club		
	Associazione Genitori Scuola Di Donato		

RIADENIE VSRD SMEROM K ZAČLEŇOVANIU ROZMANITOSTI

Slovensku	Toy for Inclusion		
	AFLATOT		
UK	Rights Respecting Schools UNICEF UK Award		
Belgium	Neighbourhoods as mirrors to create diversity positive services		
Croatia	Smooth transition to primary school for Roma children		
Slovenia	Public kindergarten Ringeraja		

DIVERSITY

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.